

ei! Zică, ca noi, c'a avut tendințe separatiste, că n'a ținut cu Kossuth, care a dezonat pe rege, ș'a pledat pentru un stat național maghiar, în care Românii n'au drept la titlul de existență fără de a fi Maghiari! Zică așa t'atunci ni-s frați, nu-i băgăm în temniță.

Sunt agitatori, pentru că sunt iubiți și ascultați de popor. Lasă-l pe acest popor pe mâinile noastre, pe mâinile nevinovaților noștri agenți, pe mâinile modestilor gheșeftari economici ș'atunci înțelegem, că-și iubesc patria și nu agită în contra ei.

Sunt agitatori Românii pentru că au politică. Abzică Românii de a face politică, suspende-și foile lor politice, abzică de viața lor națională, contopească-se cu noi, sau sprijinească cel puțin validitatea noastră baremi de clasă, ș'atunci nu agită. Atunci, «Orizontul» din Cluj n'ar mai avea procese, pentru că n'ar mai fi, iar directorul ei Vasile E. Moldovan n'ar mai avea ce căuta pe judele de instrucție și n'ar mai trebui, să răspundă la acuza procurorului în fața imparțialilor jurați maghiari pentru că n'ar mai agita. Redactorii «Tribunei» n'ar mai fi poftiți pe la Oradea-Mare și de acolo transportați la Vaș, sau la Seghedin. Părintele Moța n'ar mai avea ce căuta în temnița din Cluj, ci s'ar desfăta în vr'o funcțiune grasă patriotică, fără să mai aibă vreme de a mai scoate în fie-care săptămână douăfoi: «Libertatea» și «Fonia interesantă».

Abzică Românii și cu ei toți nemaghiarii de școlile lor, prefacă-le pe toate în școli de stat și pe lângă asta să le susțină tot ei ș'atunci învățătorul lor, care va fi al nostru, nu va mai agita, ci cu multă bunăvoință vom pofti pe Români să-i dea o leafă mai grasă.

Lase-se de autonomia bisericii și să ne permită ca pe preoții lor să-i denumim noi, c'atunci acești preoți nu vor mai fi conducătorii poporului, nu-și vor mai împlini această datorință morală, ci vor maghiariza cu multă râvnă, așa cum facem noi. Atunci nu vor mai fi »oláh popák,« ci »magyar lelkeszek« și deci nu vor mai agită. Cum ar și agită, când ei ar fi kossuthiști ca și noi, când ei ar tinde ca și noi să ne alegem un rege național și să facem o țară de 30 milioane de Maghiari — vorba fericitului Bek-sics. —

Da, facă așa, ș'atunci sunt patrioți (ori patrihoți, vorba lui Alexandri!) Atunci nu-i vom mai trimite în temniță, ci le vom strânge cu dragoste mâna și... vom jefui împreună poporul.

Condeii îmi tremură în mână... S'apropie toamna și încă câte toamne vor mai veni. Pe orizontul vieții noastre naționale se încheagă tot mai mult un zăbranic întins și întunecat.

Putere n'avem să-l spargem și să dăm loc razelor mângăitoare de soare.

De-am fi cel puțin toți uniți, de ne-am mângăia unul pe altul, de-ar dispărea dintre noi ura și pizma pătimasă, poate am îndura mai ușor durerile. Nu ne-ar durea așa de tare loviturile, am răbdă mai lesne. Iubindu-ne unii pe alții n'am simți așa cred mustrarea sorții și cine știe dacă atunci nu ne-ar licări speranța unui alt viitor mai senin, mai puțin trist. Cine știe dacă fraza »In temniță« n'ar dispărea din lexiconul nostru zilnic, căci numai cei slabi și răzleți au avut totdeauna parte de temniță.

Să nădăjduim deci, căci cu nădejdea am

trăit și până acum. Dar să nădăjduim în dreptându-ne.

Și încă ceva. Pe martirii noștri, pe aceia, cari respiră aerul greu al temnițelor muce-zite, să nu-i dăm uitării — dupăcum ni-e obiceiul — și să nu-i lăsăm în părăsire, ci să ne aducem mereu aminte de ei, iar dacă putem, să vărsăm tărie în corpul și sufletul lor.

V. N.

Adunarea generală a fondului de teatru în Lipova.

— Dela trimisul nostru special. —

Lipova, 27 August.

Ziua I.

Adunarea de mâne promise a fi solemnă, Lipova de azi dimineață a luat înfățișare absolut românească. Mulțime de țărani vezi pe strade, în frumosul costum de sărbătoare din Bănat. Sunt parte veniți la mănăstirea din Radna, în vederea sărbătorii de mâne, sau fac parte din comitetul de arangiere a sărbătorii naționale care-și ia azi începutul.

O parte mare a membrilor din comitet (ardelenii) Virgil Onițiu, Nicolau Vecerde și Iosif Blaga au sosit deja cu trenul de dimineață.

Președintele va sosi cu trenul de 5 și i-se pregătește o primire impozantă.

Primirea președintelui.

În frunte cu comitetul arangiator din loc, membrii comitetului precum și oaspeții sosiți deja dimineața și public mult din Lipova am ieșit la gară întru întâmpinarea președintelui. Gara e fixată de public românesc.

Trenul sosește cu puțină întârziere și îndată vedem coborîndu-se din cupeu svelta figură a președintelui Vulcan cu grațioasa sa Doamnă, între uralele însuflețite ale publicului. Veneratul president al societății de teatru, a mai slăbit de când nu l-am văzut, se vedea și pe șinuta lui dreaptă de odinioară și pe starea de reconvalescență în care ni-a spus că se află după o lungă boală.

În numele comitetului arangiator îi urează bine venire în termin calzi și însuflețiți președintele comitetului arangiator, Dr. A. Halic.

Președintele răspunde înduioșat că, suferind chiar, a ținut să vie la Lipova, locul care trezește într'insul suvenirea unor zile petrecute aici înainte de douăzeci și cinci ani...

Seara de cunoștință.

O seară de cunoștință mai cordială și mai plăcută de mult n'am văzut la adunările noastre, ca aceasta. Este un public distins de față care abia încapă în vastele odăi dela »Regele Ungariei«. Orchestra vestitului Ghiușu, ne alintă și ne transportă cu fermecătorul său arcuș.

Președintele cu amabila sa soție sosește la 9 în sală și sunt primiți cu mult entuziasm.

Președintele comitetului arangiator Dr. Aurel Halic, deschide seria discursurilor, prin cuvinte calde la adresa presidentului și a comitetului fondului de teatru.

Veneratul president într'un avânt adevărat tineresc răspunde înduioșat și evocă din nou amintirea zilelor petrecute înainte de 23 de ani, la adunarea de atunci a fondului de teatru în Lipova. Constată cu regret, că pe puțini îi vede în jurul său dintr'aceia cari au făcut atunci primire neuitată, este însă încântat de pleiada de tineri, cari așa se vede pășesc în urma bunelor tradiții și în mijlocul cărora se simte ca întinerit.

— Vă mulțumesc de renașterea ce mi-ați făcut — a zis presidentul, închinând pentru Românii din Lipova.

Provocați de tinerimea multă ce era de față, au vorbit pe rând deputații naționali Ștefan C. Pop și Vasile Goldiș pe urmă dl Isidor Ieșcan din Serajevo, a cărui discurs a stârnit mult entuziasm.

Entuziastul oaspe din Serajevo, a atins coarde simțitoare când a amintit de frații noștri martiri

din Macedonia și a solicitat pentru ei, nimic mai mult, decât o lacrimă.

— Să ne aducem aminte de nenorocirii noștri frați — căci pretutindenea unde sunt Românii este patria română.

În dispoziția cea mai animată s'a împrăștiat societatea între oarele 11 și 12. Afară însă o surprindere plăcută. S'a pornit o ploaie torențială, care e de temut, că vor strica celor două zile de sărbătoare.

Ziua II-a.

Serviciul divin.

Pe când soarele făcuse drum de două ore pe balta vineție cerească, fețe necunoscute îmbrăcate sărbătorește, furnica u deja pe străzile înguste ale Lipovii. Numeroși oaspeți, Români de bine, doritori de grabnică înaintare a neamului românesc, grăbit-au să conlucre cu cât poate la marea operă a culturii naționale, grăbit-au să ia parte la ședințele anuale ale »Societății de fond pentru teatru românesc.«

Și ca Români buni, și tot atât de buni creștini intrat-au mai întâi în casa de rugăciune a Domnului, unde îi chema glasul armonios al clopotelor și bubuitul treascurilor. În biserică se celebră sta slujbă, pontificând P. O. D. protopop Voicu Hamsea însoțit de preoții Ion Cimponeriu, Ștefan Stan, (Vasoia). Dl Voniga (Ghiroci) Florian Roxia și diaconul dr. Aurel Crăciunescu. Răspunsurile liturgice le-a cântat tineretul din Lipova. La prăceasnă P. O. protopop a ținut o călduroasă predică arătând însemnătatea sărbătorii, care pentru Lipoveni este intrăit de mare, de oare-ce s'au Marie nu e numai o sărbătoare creștinească, ea este și hramul bisericii este în ast an sărbătoare națională, căci pionierii culturii române venit-au să răspândiască și aici lumina și să propovăduiască învățături de înaltă aducție națională.

Biserica este fixată. La sfârșitul liturgiei preoții în odăjdi între cântări dulci bisericesti cântate cu multă evlavie și cucernicie de către sute de creștini au ieșit cu lita în piața bisericii, unde s'au rostit rugăciune de mulțumire către părintele ceresc.

Ședința I.

După serviciu s'a ținut ședință în hotelul »Regele Ungariei«. La masa prezidială era, vice-prezidentul societății, Virgil Oniț, membrii comitetului: dr. G. Dobrin, dr. N. Vecerde, George Dima, V. Goldiș, dr. I. Blaga.

Ziaristica a fost reprezentată prin Teodor Păcășan (»Telegr. Rom.«), Sever Bocu și Petru E. Papp (»Tribuna«), Dimitrie Birăuț (»Poporul Român«), Virgil Oniț (»Gaz. Trans.«), Isidor Ieșcan (»Dnevnik« și »Bosnische Post«), D. Voniga (»Controla«).

Se esmite o comisie constatătoare din dâii Voicu Hamsea, dr. A. Marta, Proc. Givulescu și dr. A. Cosma, pentru a invita pe presidentul Iosif Vulcan să ia parte la ședință.

Veteranul prezident intră în sală între aplauzele și urările publicului distins și imens, ce l-a așteptat. Relevăm faptul, că erau de față și un număr frumos de țărani.

Prezidentul cu glas tremurător, slăbit de povara anilor grei ai bătrâneții, dar tot cu aceeași căldură și însuflețire, de care a fost călăuzit în întreaga lui viață pentru tot ce e înălțător și folositor neamului românesc, deschide ședința printr'un discurs remarcabil.

Dl Voicu Hamsea în termeni aleși mulțumește atât dlui prezident cât și comitetului pentru înălțătoarea muncă, ce-o săvârșesc și pentru dragostea cu care au primit invitarea de a ține adunarea fondului în ast an în Lipova.

Dl Emanuel Ungurean, ține un scurt dar călduros discurs, scoate în relief, că poporul ce nu înaintează în cultură are să fie absorbit de altele mai culte, deci ni-se impune o îndatorire sfântă pentru conlucrarea comună la înaintarea neamului. Salută în numele »Asociațiunii« »Societatea pentru teatru«.

Prezidentul răspunde frumoaselor cuvântări de felicitare.

Se cetesc telegramele sosite dela Manf. Mocsonyi, dela P. Sa Episcopul Ioan I. Papp, dela Românii din Deva și jur.

Dl D. Roman recomandă de notari pentru ședințe pe dr. Iosif Blaga și Vasiliu Goldiș.

Se precede la alegerea comisiunilor și se aleg următorii:

I. Pentru cenzurarea raportului: Voicu Hamzea, dr. Aurel Cozma, dr. Stefan C. Pop, dr. Liviu Tămășdan, dr. Aurel Grozda.

II. Inscriseri de membrii noi: Proc. Givulescu, dr. A. Halic, dr. C. Missits, N. Avramescu și Vasilie Oros.

III. Cenzurarea socoților: Georgiu Marienescu Iuliu Herbai, Aurel Savici, dr. Sever Ispravnic, și dr. Aurel Marta.

Timpul fiind înaintat disertațiile insinuate spre cetire au fost amânate, iar presidentul ridică ședința. Publicul s'a resfirat, iar reprezentanții »societății de teatru« și alte persoane marcante în viața noastră publică au făcut vizită la mai multe distinse familii din Lipova și Radna.

Banchetul.

La 2 1/2 ore în hotelul «Archiducele Iosif» s'a dat banchet cu gust aranjat. S'a servit.

SUPĂ RAGOUT.

IMBIS.

ROSBEUF, MUSCHI și LIMBĂ.

FRIPTURI DE GALIȚE,

SALATĂ COMPT.

TORTĂ.

GIARDINETTO.

1/2 LITRĂ VIN.

În fruntea mesei stau membrii comitetului.

În năntea dlui prezident era așezat un frumos buchet de roze.

La friptura dl Iosif Vulcan rostește primul toast. Constată cu durere că mulți dintre oamenii noștri cu mare trecere în viața publică, nu sunt de față la aceasta adunare, ce urmărește scopuri de înaltă educare națională. Ridică pocalul pentru Sa, bunul nostru monarch.

Dl Voicu Hamsea caracterizând activitatea celor din fruntea societății de fond ridică pocalul pentru dl prezident și comitet.

Dl Virgil Oniț întru'n toast fermecător arată cât de rătăcitor judecă acei bărbați din sinul neamului, cari cred, că societatea pentru crearea de fond este utopică. Dar este oare utopică o societate ce lucră pentru răspândirea frumosului? Poporul, la care este dezvoltat gustul estetic, stăpân dezvoltat. Și prin frumosul estetic lucrăm în folosul nostru economic. Termină mulțumind înflăcăraților Români din Lipova în frunte cu dl Halic, pentru călduroasa primire.

Dl dr. Iosif Blaga toastează pentru autorități, cari trebuie să recunoască, că societatea de fond are merit în dezvoltarea culturală a statului.

E deci o îndatorire a administrației să conlucre alături de noi. Ridică pocalul pentru primpretorele Baroti și pretorul Pincu.

Baroti în scurți termeni își exprimă dorința să vadă »Societatea« realizându-și în cel mai scurt timp scopul ce-l urmărește.

Dr. Cioban toastează pentru oaspeți.

Ultimul vorbitor a fost deputatul dietal Vasile Goldiș. Vorbește fermecător și cu duioșie despre aceea vorbă puternică, ce e țaranul nostru, fără care n'am fi nimic, fără care nu ne-am fi adunat aici; pentru acel popor, care ne iubește cu atâta căldură, deși toți din toate părțile îl juipoaie, pentru acel popor, față de care am negles foarte mult îndatoririle, ce trebuie să le avem pentru el. Colibele lui sunt vatre de nefericire și pustiire. Stăruie deci din inimă să ne depărtăm cu mai multă dragoste față de acest popor.

După acest toast masa se ridică la orele 5.

În decursul banchetului fermecător ni-a delectat cu vesele cântece muzica lui Ghiuțu din Abrud.

Seara în hotelul Archiducelui Iosif s'a dat un splendid concert cu concursul artiștilor Zaharie Bărsan, dsoarele Olimpia Brașovan și Valeria Papp.

Despre succesul concertului vom raporta însă în numărul viitor.

Știri dela Expoziție.

Societățile cari au organizat serbări pentru 15 August aiurea, vor veni în grupuri

la expoziție în prima Duminică după serbarea lor. La expoziție serbările vor fi splendide.

Societatea industriașilor din Austria de jos a rugat comisariatul general să intervie pe lângă autoritățile în drept spre a li-se acordă o reducere de 50 la sută pe C. F. R. în vederea vizitei vre-o câtorva sute de membrii din această societate la expoziție și Constanța.

Din România.

MM. LL. Regale și Regina au asistat Marți la hramul bisericii dela mănăstirea din Sinaia.

Serviciul divin a fost oficiat de arhiepiscopul-mitrofor Nifon starețul mănăstirei, înconjurat de întregul sobor.

După terminarea slujbei religioase Suvranii au mers în pavilionul mănăstirei, unde s'a servit un bufet.

M. S. Regale s'au scoborît pe terasă și s'a dus la masa populară oferită de eforie, conform obiceiului tradițional, la 300 săteni.

Ziarul vienez »Zeit« publică următoarele:

Nu se poate tăgădui că România urmărește cu oare-care mulțumire mișcarea anti-grecescă din Bulgaria. Cercurile românești nu obosesc d'a releva într'una că toată mișcarea bulgărească nu e decât o urmare naturală a politicii de violențe și de asasinare pe care o fac Grecii în Macedonia.

Românii zic, că Grecii și-au făcut numai dușmani din toate populațiunile creștine din orientul european. Cu toate astea, la o procedare comună a României cu Bulgaria nimeni nu se gândește.

Cercurile competente românești sunt convinse că, cu tot actualul aspru conflict, România și Grecia nu sunt divizate de nici un contrast prea adânc, de interese, și că chiar chestiunea Românilor macedoneni, — ori-cât de serios e privită din ambele părți — nu are în sine nimic care să poată formă o dușmănie neîmpăcată.

Nu trebuie Greciei de cât puțină bună-voință spre a se pune pe acord cu propaganda românească din Macedonia.

În caz când Grecii s'ar arăta mai împăciuitori, România n'ar da greș d'ua merge înaintea lor până la jumătatea drumului.

Cu totul alt-fel însă stau lucrurile cu Bulgaria de care România e învecinată la sud și a cărei politică de expansiune e îndreptată și a unei părți din teritoriul român, adică asupra Dobrogei, pe care Bulgarii o consideră ca parte naturală din viitoarea mare Bulgarie.

Autorul articolului face apoi aluzie la gelozia pe care dezvoltarea militară a Bulgariei ar fi provocat-o mereu în România și conchide relevând că, cu toată supărarea de acum a Românilor contra Grecilor, Românii nu s'au dat la escese contra Grecilor și nici expulzări în masă ale grecilor nu s'au făcut iar măsurile excepționale contra Grecilor se amână mereu.

Grecia ar trebui să știe a aprecia aceste sentimente umanitare ale guvernului român, încheie ziarul.

Situația în Rusia.

Guvernul și deputații.

Stăruind în sistemul său de reacțiune la extrem, guvernul urmează conduita odioasă a vechilor membri ai Dumei.

Dar țaranii și lucrătorii urmează calea lor. O pildă. În orașul Kmenka, provincia Pensa, poliția primise ordinul arestării lui Vragov, deputat și membru al grupului muncii. La sosirea funcționarului polițienesc, sumându-se toximul, țaranii se adunară. Pentru a-i intimida polițistul începu să tragă focuri de revolver. Țaranii răspunseră cu lovituri de pietri și îl omorâră.

Guvernământul Alexandrowski voia să trimită o expediție pentru a pedepsi pe rebeli, dar mecanicii trenului în care ar fi trebuit să se urce soldații, refuzară să pună locomotiva în mișcare.

Guvernul este de altfel puțin cam încurcat de procesul intentat membrilor Dumei, cei cari au semnat manifestul dela Vyborg. Advocății acuzaților dau răsunset obiecțiunei următoare:

»Manifestul fiind semnat în Finlanda, semnatorii nu pot fi urmăriți de către autoritățile finlandeze, și prin consecință, ei nu pot fi condamnați la o amendă de 50 mărci.

Activitatea școalelor noastre.

»Activitatea este sângele vieții noastre morale; dacă ea este intreruptă, inima încetează de a bate și viața, devine o lăncemire nedează de a numele viață coborându-se la gradul unei vegetațiuni ordinae — zice celebrul spaniol Balboa...

Este acesta un adevăr, ce nu exige multe comentarii nici demonstrații, căci de fapt lucrarea sau munca e o indispensabilă datorie pentru omul social; munca este principiul de viață, care mână pe oameni și națiuni înainte pe când trândăvia sau nelucrarea înjosește ducând omenirea în robie și degenerare pe toată linia...

La aceste adevăruri evidente și palpabile, ce poate spune învățătorul, deoarece el e școala?!... Nu poate altă decât: activitatea, silința aduce cu sine nobilitatea, bunul rezultat și considerațiunea!...

Învățătorul conștiu trebuie să lupte cu abnegațiune pentru dobândirea acestor nobile fructe, și asta cu atât mai tare, că altcum i-se contestează rolul ce-l are în virtutea poziției sale de magistru al tinerei generațiuni.

Și dacă căutăm bine aci aflăm, că bunul rezultat sau cu alte cuvinte înaintarea, progresul arătat în școală este ce se așteaptă și cere dela învățător și aceasta e și foarte natural și ecvitalbil deoarece, toate celelalte: autoritate, considerațiune etc. apoi vin de sine.

...»Pădure fără uscături nu există... Sunt și de acei învățători, cari nu râvnesc nici după una din cele înșirate mai sus și în deosebi după progres în ale școalei nu tare se rup: dacă este progres bine, dacă nu, iarăși bine! Ori că se ocupă cu școala numai așa pe deasupra, cum se zice.

Nu trage nimeni la îndoială, că numărul astorfel de dascăli va fi respectabil (!), dar la tot cazul nu mai mare ca numărul, acelor, cari nu numai își pricep chemarea, dar și-și trăduesc a arăta societății, că în școală ei sunt oameni la locul lor.

Ca o dovadă plausabilă și deamă de crezământ ne pot servi și unele rapoarte și știri oficiale, apărute în unele reviste de ale noastre și broșuri emanate dela locurile competente prin cari ni-s'a dat, și azi ni se dă a înțelege, cumcă învățătorii noștri din partea cea ma mare dezvoltă o muncă serioasă, o muncă asiduă și deamă de chemarea lor...

Tot despre aceasta ne-am putut convinge și noi înșine fără vre-o parțialitate cu prilejul examenelor finale, la cari reciproc participează de câți-va ani mai fiecare învățător!

Comisarii konzistoriali ca oameni de spețialitate încă, în genere, se pronunță destul de favoritor despre activitatea școalelor noastre.

Numai puțin măgulitor, față de activitatea școalei resp. a învățătorilor noștri se pronunță și P. T. D. inspectori școlari concernenți.

Și totuși pe lângă toate astea, cu privire la activitatea școalelor se susțin păreri și convingeri ca »... Activitatea școalelor, în cea mare parte e spoială făcută anume cu scop de a se duce pe omul laic...«

Deși mult cinstesc și știu prețui persoana ce a emis atari convingeri și aceasta pentru cumințenia și dibăcia sa dăscălească — sincer trebuie s'o spun: m'a foarte măhnit și atins neplăcut, partea aceasta a articolului dlui I. G. apărut în »Organul oficios« al învăț. arădani și supărarea mea e cu atât mai mare, că dl I. G. (Cred, ini-

țialele nu mă înșală) este unul dintre cei dintâi din elita dascălească.¹⁾

Celelalte părți ale articolului său toate bucurose le subscriu și eu cu constatarea dsale însă de mai sus — nu mă pot împacă nici de cum.

Spețial, noi învățătorii, când ni-se dă ocaziune a ne pronunța despre progresul ori regresul... învățământului poporal și desclinit despre cel din urmă — trebuie s'o facem cu mult tact și prevedere, pentru că ceea ce noi zicem despre noi, plane în public e nealterabil, căci de 10 și 100 ori trage mai mult în cumpănă decât ce tot aceasta ar spune-o un străin de profesiunea noastră.

Toți vom recunoaște, că învățătorii au prietini mulți, dar au ei și mulți pizmași decumva de aceștia nu vor mai mulți, subînțelegând aci situația noastră dela sate!...

Drept e și aceea, că noi între noi să ne cunoaștem și să ne spunem fără încunjur toate greșelile și cusururile ce le-am avea²⁾ căci și așa ne putem coriga și îndrepta și barem în acest mod nu mai dăm băta la chemați și nechemați să ne îmblătescă ca pe paie fără să te poți și scuza cum se cade, bine știind și aceea, că chiar și când noi nu le dăm băta, înțeleg anză — încă ne îmblătesc destul de bine. Vorba e însă să stăm pe picioare!...

Ce va răspunde dl I. G. zicând de pildă un cârcotaș din atare comună (și de aceștia, nu ne putem plânge sunt destui!) învățătorului său... Da! și D-Voastră ce vă mai laudați cu școala, că doară unul din învățătorii D-V. cei dintâi și chiar în foaia învățătorilor spune, că cei mai mulți dascăli peste an dorm... și nu fac nimic...³⁾

E dară, că aci situația e cam penibilă!...

Din acestea consideranțe, prin întreg cuprinsul articolului meu, mai ales am voit să elucidez și să clarific că da! sunt între noi și de acei învățători, cari nu muncesc serios, sunt leneși, dar că cei mai mulți învățători, oșebit în timpul de acum: muncesc superficial (!?), contra acestei insinuări și prea pripite și nedrepte adresate direct școalei și indirect învățătorimei, eu unul protestez cu toată țaria contestându-o din capul locului!

O astfel de insinuare publică mai poate veni dela un »laic«, dela un dascăl însă nici cât pentru că:

»Dacă voiți ca lumea să vorbească și să gândească bine despre tine și ai tăi, ferește-te de a-i grăi de rău înaintea străinilor«, cum ne avertisează Dr. Lambert.

B.

¹⁾ Vezi Nr. 8 al Organului oficios înv. arădani a. c.

²⁾ Pentru ocazii binevenite sunt conferențele despartământali — și conferențele didactice dela examenele finale.

România și Rusia.

Sub acest titlu ziarul sârbesc »Bratimstvo« scrie următoarele:

»Și dacă relațiile și prietenia sinceră dintre România și Rusia deja de demult nu sunt așa cum s'ar cădea, ar putea și ar trebui să fie, totuși trebuie să se mărturisească, că raporturile dintre ele nu sunt neprietenești. România, după război și de îndată ce a ajuns regat liber, s'a purtat corect și cuminte față de Rusia, căreia îi datorează recunoștință pentru libertatea sa. Ba chiar se poate zice că purtarea României către Rusia a fost mai corectă și mai cuminte decât a fost în turburătoarea, nestatornică și necuminte politică de uliță a Greciei, Serbiei și Bulgariei.

»Cât timp avu puterea Napoleon III, care voia să domineze în Europa și în care năzuință numai Rusia îi fu concurență ca și lui Napoleon I, Napoleon lucră în România ca în stat roman și făcu totul ca să ațâțe pe Români împotriva Rusiei și ca, pe cât poate, să alunge influința Rusiei din România. Napoleon a lucrat astfel, dar mult n'a izbutit. Chiar dacă a existat și există în România o neînsemnată clasă de oameni șovinisti, teoreticieni, frazeologi și demagogi, totuși poporul românesc îndeobște a simpatizat cu Rusia și astăzi crede, că de n'ar fi fost Rusia nu ar fi putut fi nici România.

»Napoleon III nu a avut parte să vadă niscăi foloase dela Români. Dimpotrivă, el a trăit spre a vede că în România, fără de ajutorul și amestecul Rusiei, s'a ajuns la domnitor german, membru al casei stăpânitoare prusiene. Așa că, chiar fără de cel mai mic ajutor, amestec și conlucrare a Rusiei, influența franceză în România a perdit și a căpătat teren influența germană. Dar nici n'a câștigat nimic; căci ea nici n'a căutat nimic în România nici n'a privit pe Români ca potrivnici ai săi.

»Adevărat, venirea prințului german în România a fost îndreptată și împotriva Rusiei; căci Bismark și politica germană antislavă țintează, că pretutindeni să se lucreze și că trebuie să se lucreze împotriva Slavilor sau a Rusiei.

»Îndată ce Carol Hohenzollern veni prinț în România, se fortifică Bucureștiul și se ridică întărituri înspre Rusia! Din Rusia unde nu se dă nici cea mai mică însemnatate la tot ce se întâmplă în România, s'a răspuns cu părăsirea cetăților și fortificațiilor dela granița României, ca și cu mișcarea și aproape desființarea garnizoanelor cari erau în apropierea României. Români, sau mai bine zis, acei cari înotau înainte în apele franceze și apoi în cele germane, s'au încredințat că Rusia dimpotrivă ignorează tot ce se lucră

și se voia a se lucră în contra Rusiei și a intereselor ei.

»În România au încetat deja simpatiile pentru Franța, dar nimic nu valorează nici influința Germaniei cu toate că regele Carol e german, Hohenzollern. Români, știu că Rusia a fost întotdeauna sinceră față de România. Acum când s'a certat și au întrerupt relațiile România și Grecia, și când Rusia a primit ca să ocrotească pe supușii Greci și interesele grecești în România, se gândește că Rusia e de partea Greciei iar nu a României, pe când de fapt nu e așa.

»Acum, pe cât se știe, Rusia e de partea României. Ea a osândit și osândește purcederea Greciei; a recunoscut și recunoaște, că Români în Macedonia și Epir au avut dreptul de a-și reclama naționalitatea, limba, școalele și biserica națională a lor. Patriarhia a trebuit și a putut să recunoască toate acestea Românilor, iar ei atunci, nu s'ar fi dezbinat de marea biserică.

»Grecii din regat n'a avut dreptul de a se amesteca în afacerile din Macedonia, și încă mai puțin li-s'ar fi convenit să trimită acolo cete înarmate, ca să omoare pe acei Cujovlahi cari nu vor să fie Greci.

»Rusia nici odată n'a recunoscut, nu recunoaște centralizația bisericii ortodoxe, fiindcă credința pravoslavnică e și biserică națională, iar patriarhul și patriarhia poate valoră ca căpetenie a bisericii ortodoxe răsăritene, dar nu pot să stăpânească aci Grecii și limba grecească.

»Grecii nu pot aci să învinovătească pe Rusia ca ea, în cearta greco-română, ar apăra o parte ca slavă; fiindcă Grecii și Români nu sunt Slavi. Rusia stă cu totul neutrală între ei. Ea lucrează, dorește și va lucră, ca să înceteze neînțelegerile dintre România și Grecia; fiindcă Rusia, pe care, în aceasta, n'au voit să o asculte Grecii și Români, n'a dat nici cel mai mic motiv ca ei să se certe.

Conștiința națională!

(Urmare și fine).

La această stare de cultură falsă, spartă, închisă, umplută cu toate perversitățile unei lumi cu totul străine de noi, ce formează așa numitul »modernism« adevărat »corupțiune«, dacă vom mai adăoga încă la acea și sinceritatea, și loialitatea noastră — sub cuvânt de educațiune bună, de mare fineață, de mare bunătate de inimă, Germanul zice acest caz: »der gute (dumne) Kerl«, — ce o avem față de neamurile străine, dușmane, ce ne cotropesc, cari ne-au înstrăinat limba, țara, poporul și obiceiurile străbune:...

V I S.

De AUGUSTA RUBENESCU.

Era o sară luminoasă de vară, o sară atât de liniștită și plăcută, când și floricelele dorm, iar vântul nu mai adie.

Numai razele line de stele, ce prin perdele se strecurau, licăreau din când în când, rătăcitor în jurul meu.

Singură eram în odaia mea. Eram atât de istovită atât de întristată și lacrimile își făceau brazdă pe fața mea.

Stam îngândurată.

Deodată o lumină arginție a unei stele încunjurată de un mare cerc de raze văd aproape de mine.

Cineva m'a prins de mână și încet, lin, un glas rugător mi-a șoptit:

— Povestește-mi iubit-o.

M'am desmeticit, am căutat în jur de mine, și-o privire sfiicioasă am aruncat asupra alor două fețe palide, draguțe și mie atât de cunoscute, ce printre lacrimile curgătoare și razele arginții îmi reaminteau două suflete șterse dintre cei vii.

— Voi sunteți iubiții mei frați?

— Tu Salvator și Fulvia sunteți aici?

V'ați coborât pe un moment la mine dela sânul tovarășilor vostri îngeri cu aripi albe?

V'ați coborât pe pământ, ați sburat împreună cu razele line ale stelelor?

Să vă povestesc, așa ca pe vremuri... încă odată, pentru ultima oră?

Bine, voi povesti încetișor, în șopote, tot așa ca atunci...

Vă voi spune cum s'au format floricelele, crinul alb, rosele cu petale de mătăasă, viorelele, ce le iubeai atât de mult, scumpă Fulvio.

Când bunul Dumnezeu a creat pământul, acela la început avea asemănarea unui paradis.

Lunci umbrite, arbori încărați cu fructe, dar flori nu erau încăiri.

Pământul era presărat cu iarbă și pe țărnișii văilor cu apă cristalină, curată ca sufletul unei fecioare, prin pădurile înverzite se jucău o puzderie de copii, vecinic tineri.

Copiii erau buni și nevinovați, ca îngerașii și D-zeu îi foarte iubia și le purta pază bună.

Odată îngerașii, cari priveau adesea din înălțimele cerurilor la cele ce se petrec pe pământ, cucernici au îngenunchiat înaintea feței lui D-zeu și cu ochi plini de milă l-au rugat să-i lase și pe ei pe pământ la copilașii, cari se joacă.

D-zeu le-a împlinit umila dorință și le-a îngăduit să se pogoare pe pământ.

Cu ajutorul cucurbeului îngerașii se coborau pe pământ și în totdeauna se depărtau iarăși în amurg de sară.

Copilașilor nu le-a fost însă iertat să-i însoțească în drumul lor spre cer.

Îngerii și copilașii s'au iubit foarte și erau fericiți, veseli și mulțumiți.

O fetiță și un copilaș ar fi dorit să știe, unde se reîntorc îngerii.

— Ah, drumul, pe care merg ei, îi conduc în o împărăție admirabilă, împărăția zinelor fermecătoare — zice fetița.

— Știi ce? Să-i urmărim pe furis, să vedem și noi împărăția cerească — continuă în ton măgulitor.

— Dar e strict oprit — contraversează copilașul.

Fetița însă atâta s'a rugat, încât el neputând rezista, în sfârșit s'a învoit.

— Dupăce îngerii și-au luat adio dela copilașii, în șiruri lungi s'au depărțat spre cer, în apus de soare.

Dar vai, după păcat urmează răsunarea. Când cei doi copilași erau la mijloc de drum, s'a iscat un puternic vânt, ce i-a la suflet pământ.

Cu ultima rază a soarelui și cei doi copii au căzut în mare.

Îngerășii au fost cuprinși de milă și din ochii lor lacrimi ferbinți, curate ca cristalul au căzut pe pământ.

Și prin păduri și prin munți, prin văi și pe câmpii au răsărit floricele în diferite culori din aceste lacrimi.

Copilașii au crescut și au fost și ei vremelnici, precum toate cele din lume și numai sufletele lor s'au împărțit de aceia fericire, încât dobândind aripi să poată sbura în acele sferi se

ne vom putea da și mai bine seama de situațiunea de tot deplorabilă, la care a ajuns astăzi «conștiința noastră românească», vom putea înțelege mai ușor rolul bajocoritor și ticălos cîl joacă astăzi între noi, acest dar dumnezeesc, acest simțământ nobilitar și însuflețitor, «conștiința națională». Onoare ne face în aceasta privity și demn de imitat de toți Români de pretutindene, numai bravi Români din dieta ungară din Budapesta. Aci putem vedea, cum conștiința națională puternică ale acestor bravi Români, ridică inimile tuturor nspiră o lume întreagă mai just mai profund simțitoare, și pune în respect pe dușmanii cei mai mari ai neamului românesc.

Datoria noastră este deci să nu depășim niciodată, vie-ne ori-ce primeidie națională înaintea noastră, ci cu bărbăție puternică și conștiința noastră, ci cu bărbăție puternică și conștiința noastră, precum o facem astăzi în cea mai mare parte. Căci consecințele astăzi ne lovesc deja în ochi, tânguiri, suferințe, chinuri, mizerii pe toate căile, decadența națională, morală, degenerare, lipsa de conștiința de sine; deci lipsa de putere pentru rezistență, lipsa de caractere mari și puternice, și de acolo lipsa de sacrificiu și de martirism, pe cari le cere cu forță timpul de azi pervers, ticălos, corupt, egoist, imoral, iar lipsindu-ne caracterele mari ne-am decretat singuri și peirea.

Ne trebuie deci o sfortare colosală, ca să revenim la acea ce-am fost odinioară, o sfortare, care ar consta mai întâi în cultivarea conștiinței noastre naționale; pentru-ca roadele ce le-am culege pe urma ei, să fie bune și folositoare.

Altfel, fără conștiința națională se va încuibă în noi și mai departe ca și până acuma, chiar și în grad mai potențat și mai dezastros, corupția, imoralitatea; se va înrădăcina în noi mai puternic răul, și atunci vai de bietul popor românesc, dar atunci vai și de acei preținși apostoli și salvatori mincinoși al poporului nostru.

Saraievo, 3/9 1906.

Izidor Ieșan.

NOUTĂȚI.

ARAD, 29 August 1906.

— **Hirotonire.** P. S. Sa Episcopul diecezan a hirotonit în ziua de sta Mărie pe diaconul Dimitrie Hașaș, întru preot pentru parochia Vecherd.

nine, unde vecinic surid ingerii și unde eternă este mângăierea.

Ingerii nu se mai pot coborî pe pământ, dar vecinic zăresc cu ochii lor ageri pe muritorii de pe aici, străjuesc asupra vieții noastre și prin razele posomorite ale lumii trimet somnuri dulci frăților.

Dar voi o știți aceasta, căci doar și voi așa v'ați pogorit.

Am tăcut.

Un suspin lung s'a auzit și par'că aripi de inger au atins încetișor fața mea brăzdată de lacrimi, ochii mei închiși.

Am tresărit și deschizând ochii am privit în jurul meu.

Eram singură în chilie. Am fugit la fereastră și multă vreme, timp îndelungat am privit la stelele licuritoare de pe întunecata boltă cerească.

Încetișor, pe rând, pe rând toate stelele au dispărut, și pe bolta cerească s'a ivit aurora dimineții.

D-zeu cu voi dragi frățiori, Salvator și Fulvia! Fie-vă visul liniștit, ușor și curat.

— **Asociațiunea economilor și meseriașilor Români din Ungaria.** Cu numele acesta e pe cale a se înființa o tovărășie, care să se extindă peste întreagă țara, cu scopul ca țărani să-și poată valoriza produsele economice de ori ce soiuri iute și cu preț bun; să stee mai departe în ajutor țărănilor la cumpărarea de unelte economice, de pământ, de moșii și la exarândări de moșii; iar meseriașii să-și vândă lucrurile, ce ies din mâinile lor cu prețurile cele mai mari și să-și procureze cele trebuincioase lor cu prețurile cele mai mici. — O idee aceasta foarte salutară și de actualitate, pentru a cărei realizare s'au angajat frații dela »Poporul Român« din Pesta; iar noi din parte-ne ne vom da silința a le face cunoscute gândurile lor bune în cercuri cât de largi. Statutele acestei asocieri în zilele viitoare se vor trimite și împărți în toată țara.

— **Români din Bosnia și Herțegovina în trecut și prezent** este titlul unei valoroase lucrări, ce prietenul și colaboratorul nostru Isidor Ieșan din Saraievo o va scoate de sub tipar în cel mai scurt timp în tipografia ziarului nostru.

— **Rectificare.** În poezia »Eroul mort« s'a strecurat greșala tipărindu-se »munți de eroi« în loc de »minții de ori«.

— **Hoții lui Balzac.** Renumitul scriitor francez Balzac stătea într-o seară culcat în pat cu lampa stânsă fără însă să doarmă. Deodată un șgomot de chei îi atrase atenția spre un colț al odăiei. La lumina deși slabă a lunii, totuși el destinsse un om care se năcăjea cu niște chei să-i deschidă sertarul dela biuroul lui de scris.

Balzac se ridică puțin și începu a râde în hohote; hoțul surprins cercă să fugă; Balzac începu să rădă și mai tare, — atunci hoțul nu mai putu răbdă se oprî și foarte uimit îl întrebă:

— De ce râzi domnule?

— Râd, răspunse Balzac, căci văd că dumneata, noaptea, pe întuneric și încă cu niște chei false, vrei să scoți bani dintr'un sertar, unde eu la lumina clară a zilei și cu cheia adevărată, caut în zădar căci nu pot găsi nici măcar o para chiară!

— **Grevă.** Din Ciongrad se vestește, că pe domeniul Felgyó la 25 de mașini de trierat muncitorii au pășit în grevă. Greviștii nu voesc să se țină de condițiile primite în contract, căci în urma ploilor grăul a încolțit și altfel e nefolositor. Muncitorii cer s'au să li se mărească plata, s'au să li se dea grâu bun. Au primit însă ce n'au așteptat; protopretorele pe 24 dintre ei i-au pedepsit la 2 zile închisoare, iar pe 2 la 30 de zile.

— **Falzificări de bani.** Din Roma se vestește: Poliția a deținut pe un Francez cu numele Paigret, care în o tipografie de acolo a comandat hârtie de bancnote în valoare de 750.000 de franci pe sama băncii indiano-chineză. La deținere a mărturisit, că-i directorul băncii. Poliția însă este încredințată, că face o parte din o bandă de falzificatori.

— **Duel.** Fiește care cavalier modern, dacă se simte ofențat din partea cui-va, recurge la duel, ca cel mai bun mijloc de rehabilitare pentru onoarea sa știrbită. Pe altă cale onoarea nu se poate rehabilita. Așa de pildă cine-va îți trage o palmă. Tu-l provoci la duel și pe lângă palma cea-i mâncat-o mai primești și o bună tăietură de sabie, sau la față, sau în cap. După aceasta nenorocire, și rușine, te împaci cu contrarul tău și onoarea-i nepătată.

Chiar în orașul nostru s'a întâmplat zilele trecute un atare act de rehabilitare. Dintre doi duelanți unul a rămas fără ureche, iar altul s'a trezit cu o bună tăietură în față. După ce s'au schinguit amândoi, ei cred, că onoarea li-e rehabilitată.

Frumoase arme de civilizație!

— **Victimele Alpilor.** Accidentele au fost anul acesta în special numeroase și cele mai

multe sunt datorite temerității excursioniștilor, care ca ultima victimă Doamna Kumanin, se aventurează fără ghid în esceșuni periculoase.

Din Maiu și până acum șaptesprezece turiști au perit în Alpi și cele mai numeroase victime au fost germanii. Opt din acești nenorociți călători erau Germani, trei Francezi, doi Austriaci, doi Elvețiani (dintre care un guid) un Englez și un Rus.

E de semnalat încă că din cei opt Germani, 4 s'au omorât, încercând să se sue pe stânci accesibile, dar prostește aplecându-se pe precipiții pentru a culege Edelweiss.

— **Decădere.** În orașul Willisan din Sveția s'a întâmplat un scandal foarte întristător și de necrezut. La școalele de acolo cincizeci de elevi; fete și copii au început a avea relații de dragoste unii cu alții. Directorul a descoperit mai multe lucruri compromițătoare. Când scandalul a izbucnit, părinții copiilor au atacat în mod mișelesc pe director. Șapte fete de școală se simt azi mame — mame.

— **Cutremure de pământ.** Istoria ne arată că în anul 500 120.000 de persoane periră întrun groaznic cataclism. În 1639, în Sicilia periră 60.000 de oameni; orașul Messina a fost distrus în 5 secunde.

1746. În Peru, toți locuitorii capitalei, Lima, periră afară de 5.

1755. Orașul Lissabona este distrus. 40.000 victime.

1797. Equator. Numai în singur orașul Quito au fost 400.000 victime.

1822. Venezuela. În trei secunde orașul Caracas a fost distrus.

1843. Gnadelupa complet distrus. Numărul morților colosal.

1877. Peru. 600 victime. 100 milioane pagube.

1880. Turcia asiatică. La Smirna din 1140 case 455 s'au dărâmat și 220 de nelocuit.

1886. Insula Chio. 8000 morți, 10.000 răniți.

1882. Insula Ischia. O șguduitură care țină 10 secunde, distruse orașul Casamaciola, și alte sate și făcu 4 mii de victime.

1886. Statele-Unite. Pagube enorme sunt constatate la Charleston în Carolina de Sud.

1887. Franza. La Nizza, numeroase case dărâmate. Nici o victimă.

1906. Statele-Unite. Spăimântătoare catastrofă la San-Francisco. Două treimi din oraș distrus și 2 miliarde pagube.

— **Intrebare și răspuns.** Ascultați:

— Care-i din toate lucrurile din lume cel mai lung și cel mai scurt, cel mai zorit și cel mai încet: cel mai înbucătățit și cel mai unit, cel mai nebăgat în samă și cel mai regretat, fără care nimic nu se poate face, distruge tot ce-i mic și învie tot ce-i mare?

Unii zic că acesta-i norocul, alții pământul, alții lumina, alții câte și mai câte-s în lună și stele... eu zic că-i timpul, și să vedeți:

— Nimic nu-i mai lung fiindcă timpul e măsura veciniciei, nimic nu-i mai scurt căci, vecinic ne plângem, că n'am avut timp; nimic nu-i mai întârzâelnic pentru cel ce așteaptă; nimic mai trecător pentru cel ce petrece; el se 'ntinde întreg până'n infinit, și se împarte în porțiuni infinite de mici iarăși până în infinit, toți îl negligează și toți prezidentul îl regretă nimic nu se face fără el, și tot el face să se uite ce nu-i demn urmașilor, căci cu timpul se uită toate dar și face nemuritor tot ce-i înălțător și mare. Nu-i așa?

— **Cea mai scurtă frază.** Voltaire și Durey se aflau amândoi într'un birt retras, unde nu erau împiedecați de nimeni să discute chestii lungi și înflăcărâte. Într'o zi se luă vorba despre lungimea diferitelor cuvinte ale tuturor limbilor despre inconveniența lor asupra literaturii și multe altele de aceste; în cele din urmă făcură o prinsoare, în care acela se câștigă care-și va spune ideea printr'o frază cât se poate mai scurtă.

După câteva zile Voltaire plecă la țară și

INSTRUMENTE NECESARE LA ORICE ECONOMIE.

o o o o ,,Ciururi-Kalmár" adevărate și mașini pentru curățirea sămânțelor de trifoiu. o o o

Cele mai renumite în toată țara și cele mai leșine și de construcția cea mai bună.

Fabricăm din materia de prima calitate din patrie în diferite mărimi, în diferite construcții, corespunzătoare tuturor cerințelor economice, mașini pentru curățirea grânelor, ciururi de pleavă, mănate cu mâna ori cu motor. Rugăm să cereți catalog gratuit despre noutățile noastre de un an. La ori ce cerință răspundem prompt și fără nici o plată.

FABRICA DE MAȘINI DE GRÂNE alui KALMÁR ZS. ȘI SOȚUL HÓDMEZŐ-VASARHELY.

Numărul Telefonului 69.

În Aiud premiat cu premiul mare de aur. Titlu în caz urgent: KALMAR-rostagyár.

Numărul Telefonului 69

telegrafic spune prietenului său Drey următoarea frază:

»Eo pus«; care înseamnă pe latinește: mă duc la țară.

Voltaire era sigur că și-a exprimat ideia prin cea mai scurtă frază, și deci era sigur că a câștigat prinsoarea.

Drey însă îi răspunde tot în latinește:

— »I!« care înseamnă »du-te!«.

— **Minte de copil.** Costache toată vara o petrecea pe țărmurile mării și astfel s'a foarte îndrăgît de imensa apă. Un prieten al familiei l-a întrebat odată:

— Costache! Știi ceva să-mi povestești depre mare?

— Ba bine că nu!

— Spre pildă: Unde se sfârșește marea?

— Marea se sfârșește atunci, când se încep înscrierile școlare răspunde Costache cu multă înțelepciune.

— **Nefericire.** Pentru cine e robît cu totul de patima beției, un medicament neîntrecut, ce poate să-l împiedice și desvețe dela aceasta patimă distrugătoare și omoritoare de viață prețuește foarte mult. Atragem atențiunea asupra inseratului farmacistului Frankl Antal din Seghedin, ce-l publicăm sub titlul «Am fost bețiv.»

— **Wolf J.**, pantofar de ghetete femeiești și bărbătești Arad, strada Weitzer (palatul minoriiilor).

— Atragem atențiunea onorațiilor nostri cetitori asupra inseratului Fischer Simon din Arad.

— **Oroloage ieftine și juvaericele** pe lângă prețurile cele mai avantajoase se pot căpăta la *Deutsch Izidorné*, palatul contelui Nádasdy, strada Forray.

CONCERTE, PETRECERI.

Tinerimea română din Lunca și jur vă invită cu toată onoarea la petrecerea de vară ce o va aranja Duminecă în 2 Sept. st. n. 1906 în sala școlii gr.-cat. din Lunca. Ștefan Lita, președinte. Ioan Mihaiu, v.-președinte. Traian Mihaiu, secretar. Vasiliu Mihaiu, cassar. Elie Magda, controlor. Inceputul la 7 ore sara. Prețul de intrare: de pers. 1 coroană (de familie) à 3 membrii, 2 coroane. Venitul curat este destinat în favorul școlii gr.-cat. din Lunca. Suprasolvirile marimoase se vor cuita pe cale ziaristică. NB. Onoratele familli sunt rugate a se îngriji de viptualii; de beuturi bune se îngrijește comitetul.

BIBLIOGRAFIE.

La redacție ne-a sosit o lucrare de deosebită valoare: »Puterea credinței și operațiunea ei magică« de Isidor Ieșan. Cartea a apărut în tipografia Ciurcu din Brașov. Asupra acestei lucrări vom reveni mai pe larg în alt număr al ziarului nostru.

A apărut nrul 9 din «**Ramuri**» revistă literară lunară cu următorul sumar:

N. Bănescu: Manifestările de cultură în Craiova. C. Tutoveanu: Bucovina (poezie). Octavian Goga: Revedere (poezie). I. Boteni: Vorbă de copil (nuvelă). Ștefan Braborescu: Moartea Vulturului (poezie). I. Borcia: Cosinzeana (poezie). I. Agărbiceanu: Fragmente. Sublocotenentul Vulovici: Alba Iulia (poezie). D. Tomescu: Stejarul lui boer Vasile. C. Ș. Făgețel: Acolo (poezie). G. C. Ionescu: Poezia populară nouă. Maria Nicolau: Precum pe ceruri steaua (poezie). Sever Dan: O scrisoare de dincolo. Dinu Vultur, C. Ș. Făgețel: Cronica. În supliment Biserica Jidianului după pictura Sub.-Lt. D. Rădulescu.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Cota oficială pe ziua de 27 August.

INCHEEREA LA 12 ORE:

Grâu pe Oct. 1906 (100—clgr.)	7:12 — 7:13
Secară pe Octomvrie	6:06 — 6:07
Orz pe Octomvrie	6:45 — 6:46

Cucuruz pe Iulie	6:63 — 6:61
Cucuruz pe 1907	5:11 — 5:12
Grâu pe Aprilie 1907	7:41 — 7:42

INCHEEREA LA 5 ORE:

Grâu pe Octomvrie 1906	7:13 — 7:14
Grâu pe Aprilie 1907	7:42 — 7:43
Secară pe Octomvrie	6:06 — 6:07
Ovăs pe Octomvrie	6:48 — 6:49
Cucuruz pe Iulie	6:64 — 6:65
Cucuruz pe 1907	5:13 — 5:14

Tărgul de porci din Kőbánya.

De prima calitate ungară: Bătrâni, grei părechea în greutate peste 400 klgr. 112—113 fil.; bătrâni mijlocii, părechea în greutate 300—400 klgr. — fil.; tineri grei în greutate peste 320 klgr. 119—120 fil.; calitate sârbească: grei părechea peste 260 klgr. 122—123 fil.; mijlocii părechea 250—260 klgr. greutate 126—127 fil. Ușori până la 240 klgr. 116—118 fil.

Redactor responsabil: Sever Bocu.

Editor proprietar: George Nichin.

Cultivarea părului. Cea mai obveniendă cauză a căderii părului, după cum a dovedit-o cei mai renumiți medici, e însuși mătreața, cei ce sufer de acest morb



în timpul cel mai scurt devin pleșuvi, dooare-ce mătreața slăbește perii și uscă rădăcinile părului. Nenumărați medici experți din patrie și străinătate recomandă »spiritul de păr PETROLIN«, despre ce prin epistole de recunoștință se arată că după o folosire de câteva zile împiedecă căderea părului, și ori ce alt morb de cap si în mod avanta-

gios ajută la creșterea de nou a părului. La cumpărare să fiți cu băgare de samă la simbolul de mai sus. Ori ce alt spirt adus în circulație e numai o imitare și falsificare stricicioasă. Se capătă numai la pregătitorul: Drogeria și laboratorul de cosmetică **Koranyi și Wachsmann, Szabadka.**

Magazin principal la farmacia **Földes Kelemen.** Se poate căpăta și în prăvălia de toalete alui **Hegedüs Gyula.**

AVIS.

În cancelaria subscrișului se primește — pe lângă toată întreținerea și salariu de 20 până 25 cor. lunar — un scriitor, care e vărsat în afacerile notariale.

Postul se poate ocupa la moment.

Ludoșul-mare, la 22 August 1906.

u. p. *Kis-Apold* (Szeben-megyey)

Ioan Cosma.

notar comunal.

Conducerea prăvăliei mele de ghetete, pălării și tot felul de albituri, anume: *cămăși, gulere, mangete, cravate, umbrele, batiste de buzunar, mănuși ciorapi, flanele Jäger etc. etc.* cu ziua de azi am predat-o spre conducerea

dului **Petru Moșescu,**

care timp îndelungat a mai funcționat în prăvălia mea.

Cu toată stima:

Buchsbaum et Co

Arad, strada Atzél Péter nr. 3.

Direcțiunea institutului de credit și economii „Soimul“ societate pe acții în Vașcău (Vaskoh) în urma autorizațiunei primite dela adunarea generală ordinară ținută în 29 Ianuarie 1906 a hotărît urcarea capitalului

fundamental dela 50,000 cor. la 100,000 cor. prin o nouă emisiune de acții în valoare nominală de 50 cor.

Spre scopul acest a lansat un prospect fixându-se termenul de subscriere până la 15 Octomvrie a. c. st. n. cu condițiunea, că toți acei acționari vechi, cari până la acest termen nu s'au declarat la subscriere își perd dreptul de prioritate la subscriere (Ș-ul 7 din statute) și astfel acțiunile vor preda altora.

Direcțiunea institutului



Am fost bețiv în totdeauna pânăce n'am folosit medicamentul contra beuturii alui Frankl Azi mă în torc cu scărbă dela ori ce beatură spirtoasă. K. M. casa p. Acest medicament n'are nici gust, nici miros. Se poate pune în ori și ce beatură spirtoasă. Sănătății nu-i stricacios. Un flacon întreg 5 coroane. Acest medicament nu se poate procura și nu se poate căpăta nicăiri, decât în farmacia lui

FRANKL ANTAL

(Szeged, Felsőváros nr. 20)

A apărut și se află de vânzare la administrația »Tribunei«:

Chestiunea de naționalitate.

De Br. Eötvös József,

tradusă de Sever Bocu.

Prețul 2 coroane plus. 10 fileri porto.

Numai până la 1 Octomvrie!

ARAD, piața Boczko.

în o hală de proiecțiune, construită anume spre acest scop și provăzută cu cel mai mare confort posibil. — Cea mai însemnată întreprindere de acest gen, prin un locomobil-dinamo propriu cu vapor, iluminată electric grandios:

Electro-Bioscopul lui Lifka

(Cinematograf perfecționat)

TEATRU

pentru fotografiile vii în cea mai mare perfecțiune. Distins cu »Premiul cel mare« la expoziția universală din Paris 1900 și Saint-Louis 1904. — Prezentat pretutindenea cu cel mai mare succes.

Tot a doua zi program de tot nou.

... .. Schimbări de program rezervate.

Reprezentanțiile zilnic la 7, 8 și 9 ore seara; în Dumineci și sărbători la 4, 5, 6, 7, 8, 9 și 10 ore seara.

PREȚUL LOCURILOR:

Locul I. 80 fil., locul II. 60 fil., locul III. 30 fil. Copiile sub 10 ani plătesc jumătate din preț. Copii și soldații dela sergent în jos la locul III. 20 fil.

Programe gratis.

Cu distinsă stimă

ERNESTINA LIFKA,
proprietară.

HACKENDRE arhitect, cu dipolmă și măestru zidar.
Cancelarie specială: Arad, strada Kápolna nr. 4.

S'a fondat la anul 1874.

H A I N E

pentru bărbați, juni și copii

din materie de cea mai bună calitate, cele mai moderne, cel mai bun croi, paltoane și pardesii de toamnă și de iarnă în cele mai favorabile condiții și mai ieftine prețuri la

Moskovitz Zsigmond

Liferantul inteligenței române

Arad, Edificiul teatrului.

Filiala în Piața libertății Nro. 1.

Toate vestmintele gata, la dorință se întocmesc conform corpului, fără alta renumerație.

În fiecare săptămână
MARFĂ NOUĂ!

Telefon Nro. 534.

S lănină, unsoare
și tot felul de articole
de pe cârnătorie
pe lângă prețurile cele mai avantajoase
se poate căpăta zilnic în băcănia lui
Garay Károly
Arad, piața Boezkó nr. 2.

Stabiliment de hydrotheraphie:

Wällischhof

stațiunea de tren și postă Brunn-Maria-Enzersdorf, 30 min. departe de Viena.

Aranjament modern

(pe lângă hydrotheraphie complectă, băi de soare, de aer, de acid carbonic și electric, massage, electrizare, gimnastică suedă, dietetică individualizată etc.)

Prețuri moderate.

Cu prospecte și informațiuni mai detaliate stă la dispoziție direcțiunea și medicul-șef al stabilimentului:

Dr. Marius Sturza.**Glöckner József**Spălătorie chimică și atelier de
oo o o văpsit de haine. o o ooSeghedin, strada Iskola n-rul 27.
Timișoara-cetate. str. Hunyadi 6.Curățește și vopsește tot felul de
haine pentru femei, bărbați și copii,
oo o o rolete și broderii. o o ooComande din provincie se efectuează
punctual și prompt.**Raderea de prisos!**

Cine voește se economisească banii, cine voește se cruțe timpul, cine nu voește se fie espus la vre-o boală de piele, acela se rade

cu „RASOL“

sănătos! plăcut! ieftin!

Un kilogram cu căre se poate rade de 30 de ori, 2-40 Cor. În provincie 3. Cor. plătindu-se înainte, se trimite gratuit, Cu mandat postal mai scump cu 20 fil. Pregătește și trimite

„RASOL“ Vegyiipar Vállalat
Budapest, VI. ker., Váci-körút 55.

Arad, Farmacia G. Földes Kelemen.

— Vanzatorilor da concediune. —

Cel mai bun mijloc pentru stărpirea
păruluie „RASOLIN“-ul
foarte recomandat damelor,Prețul unui borcan 2 Cor. în provincie 2-50 Cor., pe lângă trimiterea sumei, franco cu mandat postal e mai scump cu 20 fil. Uni-
o o o o cul pregătitor o o o o„RASOL“ Vegyiipar Vállalat
Budapest, VI. ker., Váci-körút 55.Magazin: Farm. Török József, Király-u. 12
Arad, Farmacia G. Földes Kelemen.

Nr. telef. pentru oraș și comitat 509

BANI

pe moșii și case de închiriat din Arad

cu amortizație de 10—70 ani

după mărimea sumei împrumutate cu 4, 4¹/₄, 4¹/₂, 4³/₄,
și 5%, pe lângă dividendă de mijlocire și amortizație de
interese corăspunzătoare până la valoarea cea mai mare.Spese anticipative nu sunt, la dorință anticipez spe-
sele de intabulare, convertez datoriile de interese mari

— Resolvare grabnică, serviciu prompt. —

SZÜCS F. VILMOS

Representanța pentru mijlocirea de împrumuturi a

Institutului pentru credit fonciar din Sibiupe teritoriul comitatului Arad, orașului Arad, comitatului
Bichiş, Gyula, Ciaba.**ARAD, Karolina-utca 8. (Casa proprie.)**

(Lângă filiala Poștei.)

Primesc pe lângă onorar acuisitori de afaceri abili
și demni de încredere.**In Conservatorul
de muzică din Arad**

ajutorat de orașul Arad,

CA ÎN ȘCOALĂ PREGĂTITOARE PENTRU ACADEMIA
DE MUZICĂ GENERALĂ UNGUREASCĂ REGEASCĂ

(Arad, piața Szabadság nr. 21)

Inscrierile se vor ținea începând cu 1 Septembrie

în toată ziua { dimineața dela orele 9—12 și
după amiază > > 4—6.

Corpul didactic:

Bayer - Bettelheim Ida
(conducătoare), pian și teo-
ria muzicii.

Kiss Janka, cimbală.

Klein Sándorné, pian.

Mütermüller József (di-
rector) gordon, pian și mu-
sică.

Mütermüllerné Lengyel

Erzsi, pian și teoria muzicii.

Sperber Frigyes (director)
muzică, bas și școală de
instrumente muzicale,Unger Mor, (director) mu-
zică, pian și școală de in-
strumente muzicale.

Weihart Aurora, cânt. privat.

Didactru pe lună: în clasele inferioare 10 cor., instrument
de suflat 6 cor. Se plătește înainte.

Taxa de înscriere 6 cor.

Direcțiunea.

Publicare pentru înscrieri la școală!

Pe durata sezonului de înscrieri.

Fischer Simon

ARAD,
Szabadság-tér
* nr. 12 *

Mare prăvălie de rufe.

Intre măcelari
rui Glück și
* Koch *

Catalog de prețuri senzațional de ieftine.

Pentru copii clasă separată.

Cravate pentru copii!

Cravate de spălat (ciucur)	10 cruceri.
" " " regatta	15 cr.
" " " mătasă	25 "
" " " regatta	25 "
" " " plastron	29 "

Cămăși pentru copii!

Cămăși călțate albe	95 cr.
" din șifon veritabil	1.05 "
" " " cu piept moale	1.25 "
" " " de tot fine	1.45 "
Gulere și mangette de calitate foarte bună.	

Pălării pentru copii!

Pălării de toamnă	75 cr.
" negre și colorate	98 "
" mai fine	1.25 "
" elegante	1.35 "
" cu căptușală de mătasă	1.50 "

Căciuli pentru copii!

Căciuli de sport din pânză coțecată	35 cr.
" " " " " vinată	50 "
" " " " " cheviot	65 "
" de matroz din materie vinată și roșie	75 "
" din mătasă	1.15 "

Ploiere pentru copii!

Ploier din croise	95 cr.
" " clott	1.15 "
" " canelab	1.45 "
" " șerge	1.60 "
" " mătasă	1.75 "

Batiste pentru copii!

Batiste ilustrate	05 cr.
" din șifon alb	08 "
" " pânză	11 "
" " " mai fină	14 "
" " batist colorat	15 "

Ghiozgone (tașcă) de școală!

Ghiozgone din pânză cernită	35 cr.
" colorate cu chipuri	45 "
" din pânză scutită de apă	50 "
" " materie bună trainică	60 "
" " piele	75—1.50 "

Giorapi pentru copii cu patentă, făcuți de robii!

Giorapi cu preți după mărime	
" patent de calitate bună	12—27 cr.
" " " diamant negru	19—38 "
" " " cu călcăi dublu	27—45 "
" " " de cea mai bună calitate	32—57 "

Deosebii articii pentru copii!

Nădragi cu juori de gummi	19—35 cr.
Briceag cu piesele de os alb și șur	20—30 "
Perii pentru dinți	10—25 "
Portmoneu de bani din piele	10—50 "
Calamare de buzunar patent	25—50 "

Clasa modei de bărbați. Catalog ieftin!

Rufe albe bărbătești!

Cămăși colorate cu pept moale	1.15 cr.
" din șifon cu pept piquet	1.35 "
" " sephir englez colorate	1.45 "
" de tot fine cu asept damast	1.65 "
" speciale vârgate drapa	1.75 "

Pălării bărbătești noutăți!

Pălării bărb. de calitate bună	1.25 cr.
" " " mai sigură	1.50 "
" " " colorate și negre, formă nouă	1.75 "
" " " elegante, fină de lână	2.00 "
" " " cele mai fine de ieșure	2.50 "

Ploiere pentru bărbați!

Ploiere de croise	1.15 cr.
" bune din clott	1.35 "
" trainice din canela	1.50 "
" din mătasă gloria	1.75 "
" " " fină	1.95 "

Năframe pentru bărbați în deposit uriaș!

Năfrâmi de batistă frumoase	11 cr.
" " regatta	19 "
" " mătasă	25 "
" " " regatta admirabile	35 "
" din " curată	50 "

Diferiți articii de modă pentru bărbați!

Mare asortiment de batiste, bucata	19—25 cr.
Țiitoare de nădragi de cal. bună	35—50 "
Legătore de cioapi " " "	39—50 "
Mulțime de nasturi pentru magnette	25—50 "
Ismene de köpper, calitate bună	95 "

Giorapi bărbătești!

Giorapi de macco culoare naturală	19 cr.
" colorați și negri, părechia	25 "
" vargați de modă	29 "
" special, de cel mai nou model	35 "
" din ață curată	45 "

Clasa modei pentru dame.

Rufe albe femeiești!

Cămăși fem. din șifon, decorate cu broderie	85 cr.
" de madipul cu broderie minunată	1.15 "
" din pânză fină brodată cu mâna	1.50 "
" " batist franc. colorate	1.75 "
" " pânză de rumburg ptr trousseau	2.00 "

Diferiți articii de modă pentru femei!

Ploiere pentru dame	1.75 cr.
Brăue de mătasă negre și în color	50—95 "
" " " cu gummi " " "	95—1.50 "
Giantă de piele mai nouă	45—1.90 "
Cravate de mătasă și gulere.	

Giorapi pentru femei!

Giorapi legați negri și în colorii părechia	35 cr.
" după cea mai nouă modă cu vargi	39 "
" din ață curată	50 "
" " flor negru	65 "
" " " de tot fin	95 "

Onorat public!

Am onoare a Vă aduce la cunoștință, că după o funcțiune de 15 ani la firma Neumann M. din Arad, am părăsit acea firmă și am întemeiat **și deschis** aici în loc o nouă

prăvălie
de tot felul de haine pentru bărbați, juni și băieți

care e deja improtocolată la tribunal sub firma

Braun Miksa

ARAD

Szabadság-tér, palatul gróf Nádasdy.

Esperiențele și cunoștințele mele speciale, precum și legăturile avantajoase mă îndreptătesc a spera, ca voi putea satisface și în măsură completă celor mai jingăse pretenziuni a le onoratului public. Indrăzesc a mai aminti, că

— deschid clasă separată pentru comande după măsură. —

Toate comanda și târguierile să întâmplă și pregătesc numai sub supraveghierea mea personală, prin ce se asigură materiile cele mai escelente, ce le posed în magazină, în asortiment mare, pe cari le vind cu cele mai moderate prețuri fixe.

Rog cu deosebit respect pe onor. public, că în noaua mea întreprindere se binevoiască a mă părțini și învrednici de comande numeroase.

Cu osebită stimă:

BRAUN MIKSA.

Cel mai bun

prav pentru insecte

pentru nimicirea purcelor, stălnițelor, muștelor și a altor insecte.

Tabakó

admirabil prav contra moliilor, efectul deja după o zi întrece pe cel al naphthalinului.

Jumătate klgr. 50 fileri.
Un klgr. 1 cor.

Se poate căpăta

— în Arad și jur —

numai la drugheria și parfumeria

Vojtek és Weisz

ARAD

COLUMBIA

escelent mijloc contra pișcăturilor de insecte și țintari.

Prețul, împreună cu fluiditățile aparținătoare, 1 cor. 20 fil.

Pastilla-Tannin

e unicul medicament cu efect în potriua diareii copiilor.

◆◆◆◆ Bucata cu 10 fileri. ◆◆◆◆

Se capătă numai la unicul apothecar:

Rozsnyay Mátyás

Arad, Szabadság-tér.



In interesul celor răniți!

Răniții lucră în interesul lor dacă cele trebuincioasă pentru bandaje le comandă din **PÉCS**, căci un bandaj *pe o parte* costă numai **4** coroane, iar cel *întreg* **8** coroane, cel dublu în preț dublu. **Legături menstonale** pentru femei, bucata **5** coroane, flanel pentru foale dela **7-10** coroane.

La **comandarea bandajelor** se cere grosimea trupului, mai departe să se spună că în ce loc e rana, în stânga, dreapta sau de ambele părți, să se spună apoi de ce mărime e.

Se trimite cu rambursă, — în caz de nefolosire se poate schimba.

Cumpărători cunoscuți să ceară prețuri separate.

Cu deosebită stimă

Benczenleiter Gyula, bandajist

PÉCS, strada Ferencziek nr. 14.

Molnár Antal

măsar

Arad, Part-u. nr. 4 (Casa proprie).

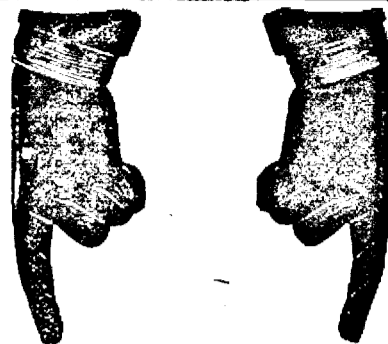
Se recomandă onor. public pentru pregătirea a ori-ce fel de **lucrări de lemn** aparținătoare acestei branșă, precum:

mobile de alcouri, de prânzătoare, de salon, de cuină,
de grădini și de vile,

precum și spre **pregătirea aranjamentelor de prăvălii, de birouri, de portale** și ori-ce fel de lucrări pentru **biserici** și alte **edificii publice.**

Comandele se efectuează prompt pe lângă prețuri convenabile și garanță.

— **Desemne și modele chimice se trimet la cerere.** —



AVIS

Avem onoare a aduce la cunoștința On. public, că în

Hotelul PANNONIA (fost Nádor)

stă la dispoziție dela

1.60 coroană

odăi

.. comode, curate și aranjament modern ..

Cu stimă:

Szabó Kálmán,

arândașul hotelului „Pannonia“



T. C. WINTDRHOFF, Düsseldorf
Fabrică cu brevet »Hannibal« de firez pentru cercuri și rame (cadre),

HENRY EISELT, Töplitz-Schönau
Fabrică cu brevet »Graual« pentru condesarea lepezilor de fer (metal) și »Magnesit«,

LATTERMANN-FABRICĂ
de cuptoare cu brevet, care se pot umplea cu prav de firez,

GBR. MÜNZ, Nürnberg
Fabrică de cretă și requizite de scris,

METZELER & COMP., Wien
Fabrică specială pentru gumi-elastic.

CARL FINGADO, Nürnberg și Karlsruhe
Firmă pentru exportul hemeiului, și

FORSTNER JOZSEF, Budapest
Fabrică cu brevetă »Ibis« pentru scubitoare de prav igienice

Reprezentanții pentru UNGARIA-DE-SUD

Telefon 532. **Pollák és Szalay** Telefon 532.

cancelaria specială pentru industrie artificială a reprezentanței

în Arad, str. Deák Ferencz nr. 42.

Catalog se trimite gratis și deslușiri se dau fără taxă.

Agenți isteți se primesc cu rabat mare.

Berger Gyula

— farmacia „la Sta Elisabeta“ —
— ARAD.

Recomandă mult căutatele sale preparate:

Săpunul spermacetic »Sf. Elisabeta« cu efect sigur asupra pielii, precum și contra pistrurilor ca mijloc de infrumșetare și reconstruirea pielii: — o bucată mare 60 fleri.

Pudră »Sf. Elisabeta« (roza) articol admirabil pentru menținerea frumuseții, de tot inofensiv. Se poate căpăta în culoare albă, roză și crom: — o cutie 90 fleri.

Apa de dinți »Sf. Elisabeta« recomandabil în special celor cu dinții răi. Rumeneste gura, întărește gingiile, și stează durerea de dinți și oprește stricarea dinților: — un flacon 90 fl.

Apă de iorgovan pentru frumusețe »Sf. Elisabeta« Articol foarte iubit de dame. Se poate căpăta în culoare albă și roșie. — Un flacon mic 1 cor., unu mare 2 cor.

Leac contra reumei și răcelei »Sf. Elisabeta« Leac cu efect sigur contra reumei, răcelei, ischias, deasemenea contra durerii de cap, câteva fricțiuni ajung, pentru ca și cea mai mare durere să înceteze. Un flacon mic 1 cor., un flacon mare 2 cor.

Spirit pentru păr »Sf. Elisabeta« Sistează căderea părului și formarea de mătreacă o împiedecă radical. — Prețul: — o sticlă mică 1 cor., o sticlă mare 2 cor.

Alifie pentru păr. Promovează creșterea părului și îl face foarte undulos. — Un flacon mic 1 cor., unu mare 2 cor.

Geai minunat pentru pept »Sf. Elisabeta« contra tusei, troahnei, frigurilor de stomac și boalelor de gât. — o cutie 80 fleri.

Eter pentru bătăături. Delătură în scurtă vreme fără durere ori-ce bătucire a pielii, ori bătăături. O sticlă e de ajuns pentru delăturarea celor mai mari bătăături. — O sticlă 70 fleri.

Apoi, tot felul de aromatice, specialități din țară și străinătate, medicamente pentru animale, pentru porci, vite și galițe.